

10. Valkebo härad
Tingplats: Gammalkil

Valkebo (tidigare Valkabo) härad var under medeltiden något mindre än i våra dagar. Först i slutet av 1560-talet tillkom nämligen Ledbergs socken, som tidigare tillhört Hanekinds härad. Den äldsta kände häradshövdingen i Valkebo var Lars Dansson (skyskura) 1353-61. Bland hans medeltida efterträdare märks riksrådet och riddaren Bengt Filipsson (Ulv) 1381¹ och troligen till sin död 1383, riddaren Torkel Haraldsson (Gren) 1385-08,² vilken som substitut anlät Anders Klasson 1385 och Ragvald Stella (u:Skalle?) 1398, fogden Esbjörn Kristiernsson djäkn (två hjorthorn) 1404-06, vilken lät tjänsten skötas av Magnus Sunesson 1404 och Magnus Jönsson (tre sjöblad) 1406³ Gunnar djäkn (stjärna över halvmåne) 1420, väpnaren Johan Dansson (tre örnfötter) 1422-25, som var bosatt inom häradet å sätesgården Gismesta, Inge Jönsson djäkn (snedbjälke med en stjärna i vartera fältet) 1434-58, som bodde inom häradet å gården Sixtorp,⁴ Björn Bengtsson 1473, väpnaren Bengt Haraldsson (stolpe) 1474-95 samt väpnaren Holmsten Eriksson (Rosenstråle) omkring 1508. Tjänsten uppehölls åtminstone från 1507 och fram till 1528 av rådmannen, sedermera borgmästaren i Linköping Sven(Pedersson) skrivare.

Den 24 augusti 1529 förordnade Gustaf Vasa häradshövding i Valkebo fogden Anders (Claesson) Västgöte, som likväl redan 1534 efterträtt av Lars Knutsson, fullmakt den 22 juli s.å. Häradshövdingelängden i häradet får därefter följande utseende. Sedermera riksrådet Måns Svensson (Somme) 1553-68, som åtminstone år 1562 lät tjänsten skötas av lagläsaren Erik Hansson i

Linköping, rikskammarrådet Mauritz Jöransson (Svan av Djulö) 1573-89, vilken 1581 som vikarie anlätade Nils Jönsson i Linköping, ryttmästaren Bengt Blatte 1590 och till sin död 1593, Mauritz Jöransson ånyo 1593 (fullm. ^{30/10}) och till 1597, Germund (Abrahamsson) Somme 1599-1604, översten Anders Stuart 1605-06, dennes äldre broder kammarjunkaren Hans Stuart 1607-08, som tidigare varit häradshövding i Lysings härad, Anders Olofsson 1612-20 samt ryttmästaren Jöns Hansson (svärd) 1624 (fullm. ^{7/4}) och till 1627. Under de mellanliggande åren 1621-23 var häradshövdingerräntan från häradet indragen till kronan.

Den 29 april 1628 beslöt Kungl. Maj:t, att häradshövdingerräntan från bl. a. Valkebo skulle tilldelas assessorn i Svea hovrätt Åke Soop såsom lönetillägg i hovrättsstaten, vilken förmån han behöll till 1641, då han lämnade hovrätten. Till följd av kungliga brevet den 31 mars 1642 överfördes räntan därefter på enahanda villkor till Göta hovrätts stat, varvid den gavs åt assessorn Måns Andersson (1646 adlad Ekegren) 1642-50 och åt hans kollega assessorn Jakob Lithman 1651-53. Den 21 augusti sistnämnda år utsåg Kungl. Maj:t hans sväger justitieborgmästaren i Örebro Tomas Clerck till häradshövding i Valkebo, vilken befattning denne själv skötte från 1655 och till periodens slut.

Tingsförrättare i Valkebo härad under tiden 1590-1680 hava varit:

Per Eriksson i Linköping.....	1590-1607
Peder Matsson (adlad Stiernfelt)	1608-1627
Hans Henriksson i Linköping	1627-1629
Joen Larsson i Herrtorp	1629
Johan Nilsson	1630
Hans Olofsson i Linköping, SHProm. ^{13/12} 1630..	1631-1632
Håkan Bengtsson Höök	1633-1636

Sven Olofsson, GHKonst. ^{15/5} 1637.....1637-1642[†]
Olof Olofsson Fredling, GHKonst. ^{7/10} 1642.. 1642
Erik Påvelsson (Mölnar). GHKonst. ^{20/6} 1643.1643-1647
Sven Persson i Vadstena 1648-1655
Tomas Clerck, häradshövding i häradet 1655-1680

II. Åkerbo härad

Tingsplats: Törnevalla.

Åkerbo (tidigare Akerbo) härad hade i äldre tid ungefär samma utsträckning som senare. Dess äldsta kände häradshövding hette Karl Arnvidsson 1354-58, vilken åtminstone 1356 som substitut anlätade Bengt i Lundby (Lillkyrka sn.) Denne tjänstgjorde f.ö. i häradet ännu 1365. Bland Karl Arnvidssons medeltida efterträdare märkas väpnaren Sigge Birgersson (Bagghuvud av Forsten) 1386-1405, riksrådet och riddaren Knut Uddsson (Vinstorpa-ätten) 1425 eller möjligen redan vid pass ett decennium tidigare, eftersom hans vikarie Arvid Jonsson började sin verksamhet redan 1414,¹ Johan Siggesson (? Bagghuvud av Forstena) 1435, som lät Peder Ragvaldsson sköta tjänsten, väpnaren Häkan Eskilsson (sågskura) 1442-88, vilken som vikarie begagnade Hans sadelmakare i Linköping 1446,² samt riksrådet Johan Bese 1489 och till sin död 1505,³ .Efter denne frånfälle begärde hans systerson Nils Bese i brev den 27 januari 1505 till riksföreståndaren Svante Nilsson att få efterträda morbrodern i Bankekind, men att döma av ett senare brev troligen från 1509 synes riksföreståndaren istället hava förlänat honom Åkerbo.⁴ Den medeltida häradshövdingelängden i Åkerbo avslutas med väpnaren och riksrådet Erik Ryning, som 1518 lät dåvarande häradshövdingen i Kinda härad väpnaren Erik Slatte sköta tjänsten, och som sannolikt innehade ämbetet till sin död 1520.

I december 1524 förordnade Gustav Vasa till häradshövding i